

Становище

от доц. д-р Велислава Карагенова
Катедра Пиано и акордеон – АМТИИ „Проф. А. Диамандиев“
за Дисертационен труд

на

Цветана Красиминова Гилова

Специфика на клавирния съпровод при работа с медни духови инструменти

От представените по защитата материали прави впечатление многообразието, широтата и размахът, с които Цветана Гилова заявява своето присъствие - артистично, педагогическо и научноизследователско. На концертната сцена тя се изявява като желан партньор - камерен изпълнител и акомпаниятор. Творческите ѝ контакти с певци и инструменталисти, като Евелин Боен (сопран), Полийн Ванвермеер (сопран), Сиринкс Йенсен (мецосопран), Бруно Ди Йонге (бас), Демна Гилова (виола), Арам Дюлгериян (виола), Лесия Демкович, Олси Лека, Йерун Рьолинг, Юрис Клавинс и Александър Буген (виолончело), Ян Сметс (цугтромбон) и Стефан Ванаенроде (туба), Жаклин Прейс (цигулка), Мустафа Халилов (тромбон) и много други разкриват разностранни интереси и широко поле на изява. Огромната артистична дейност на докторанта, нейните представителни концерти в България и в чужбина са залог за професионална компетентност, творческа зрялост и богат сценичен опит. В същото време широкият спектър на подготовката в различните специалности, дейността на клавирен педагог в различни музикални институции и натрупаният професионален опит правят колегата Гилова изследовател със сериозни познания и възможности в сферата, в която работи. Тя има основата в дълбочина да изследва сложната природа на процеса на акомпаниране, да осмисли по най-адекватен начин

ролята на пианиста партньор. В този смисъл комплексната професионална изява на Ц. Гигова следва да се оцени като стойностна и значима, а избраната тематика за дисертационен труд - като особено актуална.

Представеният в завършен вид дисертационен труд отговаря на изискванията на закона за присъждане на научна и образователна степен “Доктор”. Написан е в обем от 224 страници. Основното изложение е разположено на 218 от тях и обхваща: увод, четири глави, заключение с изводи. Следва Библиография, която обхваща ползваните източници в изследването, общо 75, повечето от тях на чужд език. В периода на докторантурата Ц. Гигова е реализирала три публикации по темата в специализирани издания.

Ц. Гигова мотивира целта на изследването си с необходимостта не само да се представят *особеностите на клавирното изпълнение при работата в ансамбъл с медни духови инструменти*, но и да се познава *по-прецизно спецификата на свирене на партниращия инструмент*. Оттук съдържателният план на дисертационния труд следва структура, в чието многообразие логично намират място всички най-важни ракурси, осветляващи проблематиката. Четирите глави ясно обхващат конкретни музикално-исторически и практико-изпълнителски параметри.

В **Първа глава**, която служи за отправна точка на изследването, Гигова изяснява значението на термините, пряко обвързани с темата: акомпанимент, съпровод, камерна музика, басо контино, колаборативен пианист, колаборативно пиано и т.н.. Всички понятия са дефинирани според различни, авторитетни източници. Етимологичният анализ позволява на докторанта да изведе заключението за тъждественост между термините клавирен съпровод и клавирен акомпанимент. В исторически аспект е

представена и акомпаняторската практика - анализирана въз основа на типология, статус и еволюция в профила на клавирния акомпанятор.

Втора глава запознава накратко, но съдържателно с устройството, еволюцията, изразните изпълнителски възможности на медните духови инструменти, особеностите на звукоизвличането им, мотивирано с необходимостта да бъде обяснена *връзката между музикално-изразните средства при ансамблово музициране в дуо с меден духов инструмент и пиано и необходимите изпълнителски действия за тяхната реализация.*

Акцентът несъмнено е поставен върху последните две глави, насочени конкретно към инструменталните и художествени специфики на клавирното изпълнение и предизвикателствата, които съвременните изразни средства поставят през музиканта. Те са разгърнати обстойно и задълбочено.

Трета глава визира основни параметри на клавирното изпълнение в ансамбъл с меден духов инструмент - коментирани в два аспекта: специфични черти и характеристики на клавирното изпълнение в ансамблова творба и особености при редуциране на оркестрови партитури. Интерпретационните специфики, стремежът към постигане на „пространствено-звук динамичен баланс“ са проследени и анализирани през призмата на многообразието от изразни средства: метроритъм – разбиран и като метроритмична дисциплина на всеки изпълнител, темпо, темпови отклонения, артикулация, апликатура. В детайли и през сложния спектър от взаимовръзки са очертани проблемни зони по отношение на изпълнение на ритмични фигури, регистрова промяна, акустични параметри на изпълнителското пространство, дишане, фразирание. Всички особености са извлечени въз основа на конкретни примери от емблематични за репертоара

на медните духови инструменти произведения. Заставането в анализа на конкретни творби позволява на изследователя да открива еднотипни ситуации, общи модели и да предлага сходни решения за преодоляване на проблемите.

В **Четвърта глава** предизвикателствата, които поставят съвременните композиторски изразни средства пред изпълнителя са разгледани компетентно и убедително. Предложените коментари и решения разкриват Ц. Гигова като пианист с богат опит и с усет към културата на модерния изказ.

В настоящото изследване бих отличила няколко момента като особено важни:

- Като начало бих искала отбележа актуалността на изследователския обект и необходимостта от подобно изследване. Трудът разглежда фундаментални проблеми, извлечени от най-често упражняваната от един пианист практика – тази на акомпанятор и ансамблов партньор. Подобно изследване обосновава повдига въпроса за необходимостта от по-сериозно вглеждане и отговорно изучаване на дисциплини като клавирен съпровод, камерна музика, често negliжирани от обучаемите в системата на висшето образование у нас.
- Подчертано практическата насоченост на темата: изпълнителско-интерпретационния подход към избраната проблематика и детайлното му поднасяне несъмнено са добра отправна точка и опора в работата на всеки млад музикант, тръгнал по пътя на професията акомпанятор. Универсалността на описаните принципи позволява широкото им прилагане при работа в ансамбъл не само с меден духов инструмент.

- Прави впечатление задълбоченият и модерен поглед на Ц. Гигова върху избраната проблематика. Той е насочен от историческия развой, от зародиша на изкуството да се акомпанира и партнира през детайлното познаване и обхващане на музикалната литература за конкретното ансамблово музициране към съвременните изпълнителски подходи за създаване на професионална смислена ансамблова интерпретация. Гигова коментира явленията авторитетно, в детайли. Очертаните проблемни зони достатъчно красноречиво показват, че тя е пианист, който отлично познава и владее своята област на професионална изява и съумява да представи динамично цялото ѝ научно поле.
- Дисертационният труд достига изводи извлечени от опита, разгръщащ се от досега с музикалното произведение и от работата в партньорство. Проличава способността на изследователя да открива проблемното, да търси и предлага решения, проличава уменията да се отсее онова, което трябва да бъде споделено, да представи концентрирано всичко, което субективно приема за съществено и значимо.
- Поставен е акцент върху значимостта на ролята на пианиста в ансамбъл и изискванията, на които акомпаняторът трябва да отговаря – владенето на свиренето *a prima vista*, способността да се следи безупречно партитурата, да се слуша концентрирано, да се предусещат изпълнителските намерения на партньора и не на последно място - техническите възможности, позволяващи на клавирния интерпретатор да борави свободно с пълния капацитет от музикално-изразни средства. А формирането на тези умения именно повдига и сериозно въпроса за мястото и важността на дисциплината

- «клавирен съпровод» и нейното задълбочено, отговорно изучаване.
- Прави впечатление, че настоящият дисертационен труд се позовава на богата, разнообразна и актуална научна литература, демонстрира широка осведоменост, детайлно и пълноценно познаване на научните изследвания и публикации по проблема. Гигова показва умения за работа с научна литература по проблем, за структуриране на изложението, за представяне на изводи, логично обосновани, чиято основа в изложението е лесно откриваема.

Всичко казано в настоящото становище е основание да дам своята професионална подкрепа на Цветана Гигова и да предложа на уважаемото научно жури да ѝ присъди образователната и научна степен “ДОКТОР”.

08.10.2022 г.
Пловдив

доц. д-р В.Карагенова

OPINION

By Docent Doctor Velislava Karagenova

Department Piano and Accordeon

at the "Academy for Music and Dance Art" "Prof. A. Diamandiev"

On a dissertation

by the independent doctoral candidate

Tzvetana Krasimirova Gigova

"SPECIFIC FEATURES OF PIANO ACCOMPANIMENT WHEN WORKING WITH BRASS INSTRUMENTS"

Tzvetana Gigova's dissertation strikes with its artistic, pedagogic and scientific spirit. Gigova is an active performer as chamber musician and pianist – accompanist. Her partners on the concert stage - Paulien Vanovermeire (soprano), Bruno De Jonge (Bass), Evelyn Bohlen (Soprano), Sirinx Yensen (flute), Lesya Demkovitch (cello), Olsi Leka (cello), Alexandre Bughin(cello), Stephan Vanaenrode (tuba), Jacqueline Preys, Mustafa Khalilov and many others reveal a multifaceted range of interest for a music repertoire diversity and its concrete embodiment. The doctoral candidate's vast music activity – her numerous concerts in Bulgaria and abroad, ensure fully her professional competence as well as her life-long artistic and concert stage experience. At the same time, it is obvious, that thanks to her large spectrum of piano specializations and pedagogic activity at different educational institutions Gigova proves to become a serious scientific researcher with an applied to the explored in her doctoral dissertation working field knowledge.

The doctoral candidate studies in details the complex nature of the piano accompaniment in order to most adequately give meaning to the collaborative pianist's role. To that effect Gigova's elaborate professional outcome is to be considered as highly valuable and the subject of her dissertation – as truly topical.

The submitted dissertation meets the requirements of the law for awarding the scientific and educational degree “Doctor”. It consists of 224 pages. The main presentation contains 218 pages and is spread in a Introduction, four chapters, an Inference and Scientific Conclusions, followed by a Reference list of 75 references, mostly in foreign languages. Gigova's three publications on the subject have been realised during her three year's researching period and printed in several university editions.

Not only has the doctoral candidate's scope been formulated by the idea of presenting the main features of the piano part in ensemble with brass instruments, but it has also aimed to examine in depth the problematic of the brass player's performance.

The four chapters represent different historical, musical and performing guidelines.

First chapter is a starting point of deciphering all terminology, related to the dissertation's subject: accompaniment, collaborative piano, chamber music, basso continuo, etc. All terms are classified according to a variety of recognized references and the etymological analysis aims to summarise the identity of “piano accompaniment” and “collaborative piano”. The piano accompaniment practice is described historically and is grounded on a pianist's profile – its typology, status and evolvments.

The second chapter reveals briefly, but substantially the historical development of brass instruments – their mechanics, evolution, performing qualities, acoustic features – all motivated by the necessity to explain the relation

between the musical means of expression, applied when playing in a duo with a brass instrument, and the adequate actions to carry them out.

Undoubtedly, the accent of the dissertation subject is set on the last two chapters, whose research is more specifically conducted towards the instrumental and artistic characteristics of the piano interpretation and all challenging contemporary music means of expression which are to be faced by the performer. Both chapters are exhaustively explored.

The third chapter emphasises on the main parameters of the piano performance in ensemble with brass instruments, commented in two aspects: characteristic features of the piano performance in a chamber music piece and specific handling of a reduced orchestra score for piano. Interpretation features and acoustic balance are explored through the music means of expression, notably – metrorhythm, (of the ensemble and individually, regarding each of the participating in it partners) tempo, articulation and fingering. The complex spectrum of rhythmical motives, register changes, acoustic parameters of the performance space, breathing and phrasing is analyzed in details. The specific of the piano part is described on basis of concrete examples from traditional for the brass and piano repertoire pieces. By analysing them, Gigova defines uniform models and situations while at the same time suggesting similar solutions for most of the technical piano part problems.

In the forth chapter the defiant contemporary music means of expression are thoroughly and convincingly examined. The proposed comments and solutions reveal Gigova as an experienced musician with affinity for modern music.

In the current opinion I'd mostly highlight a few important moments:

- Firstly, the actuality of the examined subject and the need for writing on it. The dissertation looks through some of the fundamental problematic derived from a most common for all pianists practice in the performance

field – the one of the accompanist and chamber music partner. A survey of this kind raises reasonably the question of a more serious approach to studying disciplines like chamber music and piano accompaniment – often neglected by the high education system in Bulgaria.

- The highly practical orientation of the subject, related to interpretation and performance, as well as its detailed analysis are a good starting point and of indispensable support to young pianists, determined to succeed in the piano accompaniment field. The universality of the described principles corresponds to their vast application to working in ensemble not only and exceptionally with brass instrument.
- Gigova's up-to-date regard on the selected problematic is more than striking. It is directed chronologically from the birth of the accompaniment art through some centuries of its development, including the music repertoire, the performance practices and interpreter's approach to creating a professionally standardised ensemble category. The doctoral candidate's comments on the analysed problematic areas attest of her highly professional knowledge and dynamically developed scientific point of view.
- Gigova draws special attention to the significant pianist's role in ensemble with brass instrument/s and to the wide range of requirements the professional accompanist should fulfill – one's capacity to read music *à prima vista*, to listen with grand concentration and to forefeel his music partner's performing intentions, and last, but not least – to possess all those technical qualities, enabling him to be in control of all music means of expression.
- The dissertation is grounded on a rich, varied and up to date scientific reference list, it is accompanied by a large spectrum of information on the

subject, the form and the structure. The conclusions are logically drawn and their formulation is easily recognisable in the main document body.

I can firmly state my professional support in favour of Tzvetana Gigova, suggesting that the scientific jury award her with the educational and scientific degree “Doctor”.

08.10.2022

Plovdiv

Docent Doctor V. Karagenova